

יאיר ניצני מרים גבה

גבעת חיים אינה עונה

לכבוד יום העצמאות, ניסיתי להשכין שלום בין שני קיבוצים שפילוגם לא נותן לי מנוח כבר שנים

צילום: אפרת אשל

בחדר האוכל. שם גם הומצא הפלא הסוציאליסטי – סודה מהברז ללא הגבלה

לשפץ את חדר האוכל ולהחליף את הטיח־שפריץ סבני טיז, שעדיין שולט שם. כדי להגביר את החוויה האוטנטית לתייר הבורגני, הייתי דואג שבחדר האוכל תמיד יסתובבו כמה קיבוצניקים עם בוך על בגדי העבודה (גם אם הם לא היו בשדות כבר עשור ומי שבאמת עובדים שם אלה התאילנדים). כדאי גם להשפריץ בין השולחנות ממטרה אוויר בניחוח רפת עדין, ואולי גם לשחרר פרה על הרשא. רעיון נוסף שיכול להיות להיט אצל הקהל היאפי הרחב הוא פתיחה מחודשת של בית ילדים, בגירסת שנות האל־פיים. הורים שאינם חיים בקיבוץ ישמחו להפקיד מדי ערב את ילדיהם בלינה המשותפת. נכון שבעבר זה יצר אצל חלק מהילדים טראומות קשות, אבל עם כל הכבוד לטובת הילד, תחשבו על טובתכם. סוף סוף תוכלו לקרוא ספר בשקט, לישון לילה רצוף, ואת כל הבלאגן של חיתולים, מקלחות ו"כן בא לי, לא בא לי" תיקח על עצמה "שומרת הלילה" התורנית.

אפשר גם להציע לעירוניים חוויית תיירות אקסטרים, שילוב של חדר בריחה ותוכנית ריאליטי שתיקרא "הרפת תן הבא". המתמודדים ייסגרו בקיבוץ למשך כמה חודשים ויצטרפו לחיות שם כמו בקיבוץ של פעם – כולל "מש" לוח עופות" בלול בשלוש בלילה, מסירת בגדים למכבסה וקבלת בגדים של מישוה אחר, והתמודדות יומיומית עם שוטה הכפר, שיש לפחות אחד כמוהו בכל יישוב קהילתי. מי שינסה לעשות בריחה מהחדר יצטרך לשיר במשך יום שלם את "בלדה לעוזב קיבוץ" ("הוא עוד ישוב") ולחזור לרפת על ארבע.

את ישיבות ההדחה יהיה אפשר לעשות בחדר האוכל בשיחת הקיבוץ, ובמשימת ההדחה, המודח יאלץ גם להדריך את הכלים של כל בני הקיבוץ. הקיבוץ ייהנה מהכנסה גבוהה מדמי הרשמה ומעזרה במילוי המשימות הקיבוציות, והתיירים יקבלו חוויה שלא תישכח במהרה. עם תוכנית כזאת, כל אורחי ישראל, אפילו הירושלמים, יתאחדו מול המרקע.

עד שהקיבוצים יקבלו את ההמלצות שלי, רשמתי לעצמי לזכור שאם אני מזדמן לאזור בדרכי מאי פה לאי שם בשעת הצהריים, זה יהיה בהחלט רעיון לא טיפשי לעבור דרך גבעת חיים איחוד או מאוחר לארוחת צהריים. שווה כל שקל. ●

yairn@israelhayom.co.il

להכין לעצמך סלט במשך שלושת רבעי שעה ולרכל על כל מי שהרגע נכנס.

חדר האוכל של הקיבוץ הוא מוסד רב־זכויות, שהוליד את השירות העצמי, כי לא עלה על דעתו של אף אחד להביא לך את האוכל או לפנות אחריו את הכלים (שגם הם לא נשטפו בכיור, אלא במכונת כלים מיוחדת). שם גם הומצא הפלא הסוציאליסטי – סודה מהברז ללא הגבלה (יכול להיות שזה מה שגרם לקריסה הכלכלית של רבים מהקיבוצים?). וגם הכלבוניק נולד שם – מעין פח אשפה שולחני, שאליו רוקנת קליפות של ביצים וגרעינים של אבטיח, מוצר גאוני שתמיד חלמתי לאמץ בביתי.

התיישבתי לצהריים עם החבר גרשון שפע, אגדה מקור מית ומי שהיה אלוף הארץ בשחייה ובכדור־מים. שפע וכמה מחבריו הוותיקים סיפרו לי סיפורים על הפיצול של פעם ועל היחסים הטובים היום. מסתבר שהם לא ממש זקוקים לשירותי התיווך שלי. כולם עסוקים בעסקים פרטיים בקיבוץ ומחוצה לו, ואמרו שלום למשק השיתופי של פעם.

גם מפעל פריגת המהלל, גאוות הקיבוץ, שהיה בבעלות משותפת של האיחוד והמאוחד, כבר נמכר לבעלים פרטיים. לכן החלטתי להתאים את עצמי למציאות החדשה, ולמרות שאני לא בדיוק גורו כלכלי, להציע לחברי הקיבוץ כמה רעיונות שיהפכו את המקום למרכז רווח.

נכון שגם היום לא מעט אנשים יושבים בצימ־רים בקיבוצים, ותמורת 700 שקלים ללילה זוכים ליישון בפסליטז של מה שהיה פעם בית ילדים. אבל עם קצת יצירתיות, אפשר להפוך את הקיבוצים לאטרקציות תיירותיות של ממש.

תמונות נוסטלגיות באינסטגרם, בליווי כותרות כמו "עושים חיים בגבעת חיים" או "רטרו שיק בכפר מסריק", יביאו לקיבוצים גל חדש של תיירים שיחפשו חוויית וינטג'. בעולמנו המתחדש יש צימאון לטעם של פעם, לאוטנטיות ולעיצוב שנות השבעים, מה שגם ייתר לגמרי את הצורך

יום העצמאות השנה הוא בסימן אחרות ירושלים. בנוסף, כולם בישראל ממשיכים לייחל לאיחוד בין כל הקבוצות המפולגות בעם, כולל להקת אתניקס. חשיבתי להצטרף למאמצי האיחוד, אבל נזכרתי שבתור מישוה שמתקשה לאחד בין שני גרביים מאותו הצבע, המשימה עלולה להיות קצת גדולה עלי. אולי כדאי להשאיר אותה לאנשים כמו מדליק המשואה יהורם גאון, שאמנם מתגורר כבר הרבה שנים ברמת השרון הבנויה, אבל הוא בכל זאת סמל לאומי.

אני החלטתי להתרכז במשימת פיוס קצת יותר צנועה – ניסיון להשכין שלום בין שני קיבוצים שפילוגם לא נותן לי מנוח כבר שנים, גבעת חיים איחוד ומאוחד. בילדותי העברתי בגבעת חיים שלושה שבועות במסגרת קייטנת קיץ. בימים ההם ההורים לא היו שולחים את ילדיהם המפונקים לסאמר סקול בחו"ל, אלא נוסעים בעצמם לחו"ל, ואת הילדים משאירים לעשות מחרוזות ראפיה, לשחק דוקים ולאכול לחמנייה עם שוקו על שפת הבריכה.

כמו בסכסוך הארוך והמייגע שיש לנו עם שכנינו הפלשתינים, גם בגבעת חיים לא בטוח שמישהו זוכר על מה בדיוק רבים ולמה הכל התחיל. משהו בענייני אידיאולוגיה, הייתם מאמינים? התחושה שלי היא שכאן הפתרון קצת יותר בהישג יד, ואולי כשדונלד טראמפ יגיע לארץ, כדאי שיעזוב את הסכסוך הישראלי־פלשתיני היבש ויתרכז בהשגת פיוס היסטורי בין גבעת חיים איחוד ומאוחד. אני החלטתי להכין בשבילו את הקרקע ונסעתי לשם לביקור, יותר מחמישים שנים אחרי החוויה ההיא.

בעזרת אן דן דינו קטן בחרתי להיכנס לגבעת חיים איחוד, שם גם ביליתי כילה. מעניין שחברי הקיבוצים בחרו בשמות איחוד ומאוחד לדבר הכי לא מאחד בעולם, הפיצול שלהם. היום הם בטח היו קוראים לעצמם "גבעת חיים המקורי" ו"גבעת חיים בלאדי".

הקיבוץ, כמו רוב קיבוצי ארצנו, הוא כבר לא ממש קיבוץ. יש המון עצים ורשא, אבל כל שאר הסממנים שהכרנו עברו מהעולם. עכשיו יש הפרטה, הרחבה, בתים יפים בתעריפי שכירות כמעט כמו בתל אביב ושתי מכריניות ליד כל בית.

שמתי פעמי לחדר האוכל, שעדיין מתפקד, אם כי בפורמט מסחרי. לא מדובר במסעדה תל־אביבית מעוצבת עם שירותים חשוכים, מוסיקת האוס מעצב־נת ומארוחת מפונפנת בכניסה. זה אולם גדול עם ארכיטקטורה משנות השבעים, שבו מפזורים שולחנות שורות־שורות, והשיי רות עצמי.

האוכל נראה מצוין ומגוון. מתברר שעל חדר האוכל כבר לא מופקדות כמה חברות קיבוץ עם סינרים שמיניות בבישול כמו שאני יודע לנהוג בקומביין, אלא שף אמיתי! אחרי שאספתי כמה מטעמים עברתי דרך הקופה, ושם, שוד ושבר, נאלצתי לשלם 20 שקלים שלמים על ארוחת הצהריים.

גם היום חדר האוכל הוא מרכז הקיבוץ, ואילו מתנקזים הרבה חברים, אם כי היום זה קורה רק בארוחות הצהריים ובפורום מצומצם יותר, בעוד שפעם זה קרה שלוש פעמים ביום עם שלוש ארוחות מלאות, ששום חבר קיבוץ לא הירשה לעצמו להחמיץ. בחדר האוכל יכולת לפגוש את החברה שחזרו מהפלחה, מהקטף או מהחליבה, להירשם מהמתנדבות החדשות, לעבור על סידור העבודה,

כמו בסכסוך הארוך והמייגע שיש לנו עם שכנינו הפלשתינים, גם בגבעת חיים לא בטוח שמישהו זוכר על מה בדיוק רבים ולמה הכל התחיל. משהו בענייני אידיאולוגיה